

Dokumentnamn: Stöd vid läkemedelshantering		Revision: 01
Dokumenttyp: 8.5.0.1.1-5 rutin	Dokumentnummer: 26-43	
Detta dokument gäller för: Hälso- och sjukvården	Programområde/Funktionsområde: Läkemedel	
Dokumentansvarig: Läkemedel	Beslut av: Ordförande Läkemedelskommittén	
Beslut datum: 2026-01-21	Nästa revidering: 2027-01-28	

Stöd vid läkemedelshantering

Innehåll

Omfattning och syfte.....	2
1. Dela/krossa	2
1.1 FASS Vård	2
1.2 Stöd vid läkemedelshantering Region Skåne	3
1.3 Läkemedelsverket – sök läkemedelsfakta.....	3
1.4 Sväljes hela (2013).....	3
1.5 Knuse- och delelisten.....	3
2. Enteral läkemedelsadministrering.....	4
2.1 Läkemedelsverket kunskapsstöd – Enteral läkemedelsadministrering.....	4
2.2 Handbook of Drug Administration via Enteral Feeding Tubes	4
2.3 ePed- Erfarenhet och evidensbaserad databas för barnläkemedel	4
2.4 FASS Vård	5
3. Blandbarhet	5
3.1 Blandbarhetsdatabasen Västra Götalandsregionen	5
3.2 FASS Vård	5
3.3 Blandbarhetsdatabaser som kräver prenumeration	6
4. Anvisningar för hantering och iordningställande av läkemedel.....	6
4.1 Medicininstruktioner.se.....	6
4.2 FASS Vård	6
4.3 ePed- Erfarenhet och evidensbaserad databas för barnläkemedel	6
5. Utbyte av läkemedel.....	7
5.1 FASS Vård	7
5.2 Läkemedelsverket – sök läkemedelsfakta.....	8
Författare	8

Omfattning och syfte

Här hittar du information om samt länkar till hemsidor och dokument som kan vara till hjälp vid läkemedelshantering. Det är rådgivande hjälpmedel, därför är det viktigt att göra en egen professionell bedömning vid klinisk tillämpning.

Det går även att vända sig till de kliniska farmaceuterna med läkemedelsfrågor, antingen via mejl eller telefon.

Kontaktuppgifter:

kliniskfarmaceut@regionblekinge.se

Linn Svensson: 0455-73 78 14

Anna Lengstedt: 0455-73 40 94

1. Dela/krossa

Tabletten kan ha en bryt- eller krysskåra av flera olika skäl, till exempel för att:

- kunna delas i mindre delar och underlätta nedsväljning,
- underlätta identifieringen av tabletten eller
- för att kunna delas till mindre doser.

Möjliga konsekvenser av att dela/krossa tabletter som inte avses delas/krossas:

- Depoteffekten försvinner
- Ökad risk för biverkningar
- Utebliven effekt
- Skador/irritation på slemhinnor
- Smakar illa
- Arbetsmiljörisker för personen som delar/krossar

1.1 FASS Vård

Länk: [FASS VÅRD](#)

I FASS finns det 2 möjliga sätt att hitta delbarhetsinformation. Antingen produktresumén avsnitt tre eller via länken ”delbarhetsinformation” som finns för vissa läkemedel, se röda markeringar i bilden nedan. Det är viktigt att titta på produktnivå om tabletten går att dela, eftersom det kan skilja sig mellan olika tillverkare trots att produkterna är utbytbara med varandra.

Recordati AB
SelokenZOC®, Depottablett 25 mg

Välj annan form eller styrka för läkemedlet ▾

Beta-receptorblockerare

Om läkemedlet

Recept krävs ✓ Vissa förpackningar ingår i högkostnadsskyddet

✓ Läkemedel från Recordati AB omfattas av Läkemedelsförsäkringen

ATC-kod: C07AB02 >

Utbytbara läkemedel: Visa 6 st >

Substans: Metoprolol >

Fass-vy Produktresumé Fass-text Bipacksedel Lagerstatus

Produktresumé

Produktresumén är företagets information om läkemedlet riktad till förskrivare och personal inom sjukvård och apotek. Dokumentet är godkänt av Läkemedelsverket eller den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA i samband med att läkemedlet godkänns för marknadsföring.

☐ Läs upp ☐ Kopiera länk

Hitta på sidan

1	LÄKEMEDELS NAMN
2	KVALITATIV OCH KVANTITATIV SAMMANSÄ...
3	LÄKEMEDELSFORM
4	KLINISKA UPPGIFTER
4.1	Terapeutiska indikationer

1.2 Stöd vid läkemedelshantering Region Skåne

Länk: [Stöd vid läkemedelshantering](#)

Region Skånes app "Stöd vid läkemedelshantering" innehåller bland annat information om krossning av läkemedel för oral administrering eller i enteral sond. Om tabletten går att krossa så kan man även dela den, men dosen i varje del kan då variera. Det blir då en fråga om hur kritisk dosnoggrannheten är, vilket är upp till ordinatören att avgöra.

Exempel på läkemedel där dosnoggrannheten generellt är kritisk är digoxin och waran.

Här kan man även hitta information om hanteringen av läkemedlet kräver särskilda åtgärder, så som behov av skyddsutrustning.

1.3 Läkemedelsverket – sök läkemedelsfakta

Länk: [Sök läkemedelsfakta | Läkemedelsverket](#)

För vissa läkemedel saknas det information i FASS, då kan man i stället söka upp produktresumén hos Läkemedelsverket.

1.4 Sväljes hela (2013)

Länk: [Sväljes hela mars 2013](#)

Ha i åtanke att "Sväljes hela" inte uppdaterats sedan 2013, använd därför i första hand de källor som är nämnda ovan.

1.5 Knuse- och delelisten

Länk: [eHåndbok - Knuse- og delelisten](#)

Norsk läkemedelslista över krossbarhet för tabletter och kapslar, ges ut av Oslos universitetssjukhus.

Var observant på tillverkare av läkemedlet, framför allt vid användning av utländska källor, eftersom informationen är produktspecifik.

2. Enteral läkemedelsadministrering

Det finns läkemedel som är mer eller mindre lämpliga att ge via enteral administrering. Exempel på konsekvenser av att administrera ett läkemedel som inte bör ges enteralt:

- Utebliven effekt
- Ökad risk för biverkningar
- Ocklusion
- Förändrad absorption
- Adsorption till plastmaterialet i den enterala infarten
- Interaktioner med sondnäringen eller andra läkemedel

2.1 Läkemedelsverket kunskapsstöd – Enteral läkemedelsadministrering

Länk: [Ordination och hantering av läkemedel via enteral infart eller sond | Läkemedelsverket](#)

Uppdaterat kunskapsstöd (juni 2023) från läkemedelsverket som bland annat tar upp hantering av läkemedel via enteral infart eller sond.

2.2 Handbook of Drug Administration via Enteral Feeding Tubes

Länk: [Handbook of Drug Administration via Enteral Feeding Tubes, 3rd edition](#)

Innehåller grundprinciperna som man behöver ha i åtanke vid förskrivning och administrering av läkemedel via sond. Den innehåller även specifika läkemedelsfakta för vissa läkemedel.

Var observant på tillverkare av läkemedlet, framför allt vid användning av utländska källor, eftersom informationen är produktspecifik.

2.3 ePed- Erfarenhet och evidensbaserad databas för barnläkemedel

Länk: [ePed](#)

ePed är främst ett beslutsstöd för läkemedelsbehandling till barn. Däremot innehåller instruktionerna även en hel del information som kan vara användbar för andra patientgrupper också, till exempel om ett läkemedel kan ges i sond eller ej.

Esomeprazol oralt

(ex Nexium) enterokapslar/enterotabletter

INSTRUKTIONEN GÄLLER FÖR

Enterokapslar 20 och 40 mg (ex Ulcerex)
Enterotabletter 20 och 40 mg (ex Nexium)

Vid doser under 20 mg rekommenderas oral suspension, se annan instruktion.

ADMINISTRERING

Enterotablett eller enterokapsel får inte delas för att ge lägre dos. Kapselinnehållet/enterotabletten får ej krossas eller tuggas. Vid sväljsvårigheter kan kapselinnehållet/enterotabletten slamas upp med t ex lite vatten, blandningen bör intas direkt. Se respektive tillverkares produktinformation för närmare information.

Samtidigt intag av föda minskar och fördröjer absorptionen av esomeprazol, men effekten blir densamma som vid administrering utan föda.

Oralt

Enteralt: Lämplig för enteral sond från 8 Fr som mynnar i ventrikel eller jejunum. Lös enterotabletten eller töm kapselinnehållet i vatten och rör om under ca 2 minuter. Kornen är statiska och kan fastna i den enterala sonden om de ges utan vatten.

HÅLLBARHET OCH FÖRVARING

Esomeprazol (registrerad produkt)

Enterotablett

Förvaras vid högst 25 °C. Förvaras i originalförpackningen. Fuktkänsligt. Gäller båda styrkorna.

Enterokapsel, hård

Förvaras vid högst 25 °C. Förvaras i originalförpackningen. Fuktkänsligt. Gäller båda styrkorna.

VANLIG INDIKATION OCH DOS

Dokumenterad erosiv refluxesofagit

Nyfödda: 0,5 mg/kg x 1
Barn 1 - 11 mån: 0,5 mg/kg x 1

Barn 1 - 11 år, under 20 kg: 10 mg x 1
Barn 1 - 11 år, från 20 kg: 10 - 20 mg x 1
Barn 12 - 18 år: 20 - 40 mg x 1

Doseringsförslag:

Barn under 20 kg: Använd oral suspension
Barn från 20 kg: 20 mg x 1
Barn från 12 år: 20 - 40 mg x 1

Symtomatisk behandling av gastroesofagal refluxsjukdom (GERD)

Barn 6 - 11 år: 10 mg x 1, använd oral suspension
Barn 12 - 18 år: 20 mg x 1

Vanlig behandlingslängd: 2 - 4 veckor.

Eosinofil esofagit

Initial behandling: 1 - 2 mg/kg/DYGN, max 80 mg/DYGN

Helst bör dygnsdosen fördelas på 2 dostillfällen.

Behandlingseffekten bör kontrolleras med gastroskopi efter 2 - 3 månaders behandling.

Om patienten svarar på behandling med protonpumpshämmare är det aktuellt med underhållsbehandling. Lägsta effektiva dos ska då eftersträvas.

2.4 FASS Vård

Länk: [FASS VÅRD](#)

I undantagsfall finns det information i FASS om ett läkemedel kan ges enteralt och hur det i så fall ska genomföras, till exempel [Nexium® enterotablett](#), under avsnitt ”Dosering” i FASS-texten.

3. Blandbarhet

3.1 Blandbarhetsdatabasen Västra Götalandsregionen

Länk: [Blandbarhet](#)

Blandbarhetsdatabasen innehåller evidensbaserad information om kompatibilitet av läkemedel som ges samtidigt och blandas genom trevägskoppling.

3.2 FASS Vård

Länk: [FASS VÅRD](#)

Viss blandbarhetsinformation finns i FASS, under avsnitten ”Blandbarhet” och ”Hållbarhet, förvaring och hantering” i FASS-texten. Observera att det är läkemedelsföretagen som tillhandahåller informationen i FASS, vilket innebär att den inte nödvändigtvis är heltäckande.

3.3 Blandbarhetsdatabaser som kräver prenumeration

I dagsläget saknas aktiva prenumeration för Region Blekinge.

- Trissel's 2 Clinical Pharmaceuticals Database – kan nås via [Lexicomp](#).
- ASHP Injectable Drug Information – kan nås via [Medicines Complete](#).
- [Micromedex](#)

4. Anvisningar för hantering och iordningställande av läkemedel

4.1 Medicininstruktioner.se

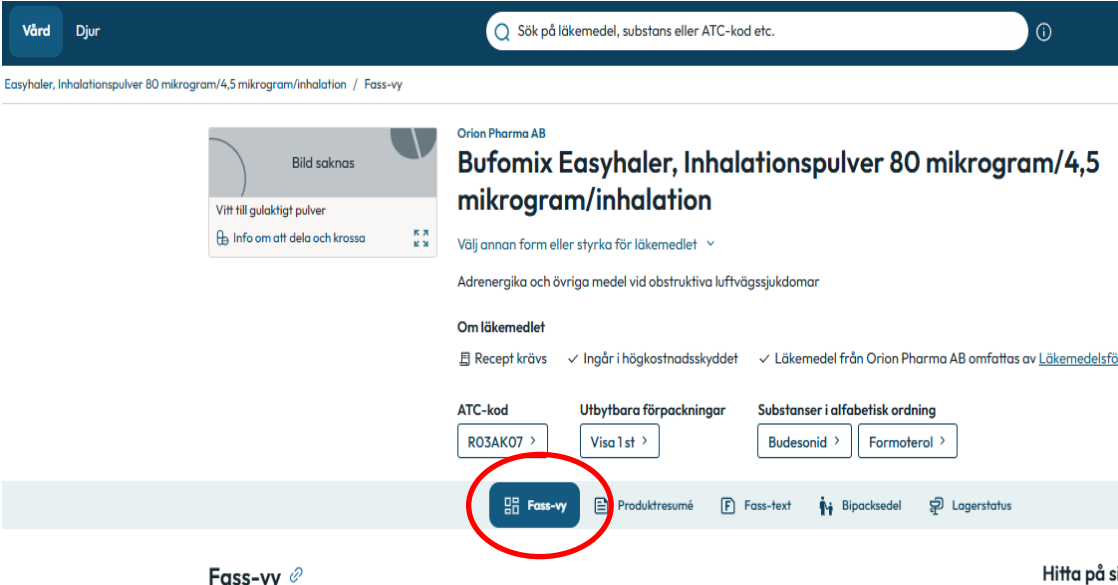
Länk: [Medicininstruktioner för sjukvårdspersonal](#)

Medicininstruktioner.se innehåller instruktionsvideor för iordningställande och administrering av vissa läkemedel, till exempel Ferinject. Där finns även patientinstruktioner för hur vissa läkemedel ska hanteras, till exempel inhalatorer med eller utan andningsbehållare.

4.2 FASS Vård

Länk: [FASS VÅRD](#)

För vissa läkemedel finns inspelade användaranvisningar i FASS, under fliken som heter ”Fass-vy”.

The screenshot shows the FASS Vård interface for the product 'Bufomix Easyhaler, Inhalationspulver 80 mikrogram/4,5 mikrogram/inhalation'. The 'Fass-vy' tab is circled in red. Other tabs include 'Produktresumé', 'Fass-text', 'Bipacksedel', and 'Lagerstatus'. The page also displays the ATC code 'R03AK07' and the manufacturer 'Orion Pharma AB'.

4.3 ePed- Erfarenhet och evidensbaserad databas för barnläkemedel

Länk: [ePed](#)

Trots att ePed innehåller barnläkemedelsinstruktioner kan den vara värdefull även för hälso- och sjukvårdspersonal vid iordningställande av läkemedel till vuxna. Där finns bland annat information om beredningsinstruktioner, hållbarhet och förvaring efter spädning samt om särskilda åtgärder krävs vid hanteringen av läkemedlet, så som behov av skyddsutrustning.

5. Utbyte av läkemedel

Läkemedelsverket utser vilka läkemedel som ska vara medicinskt utbytbara.

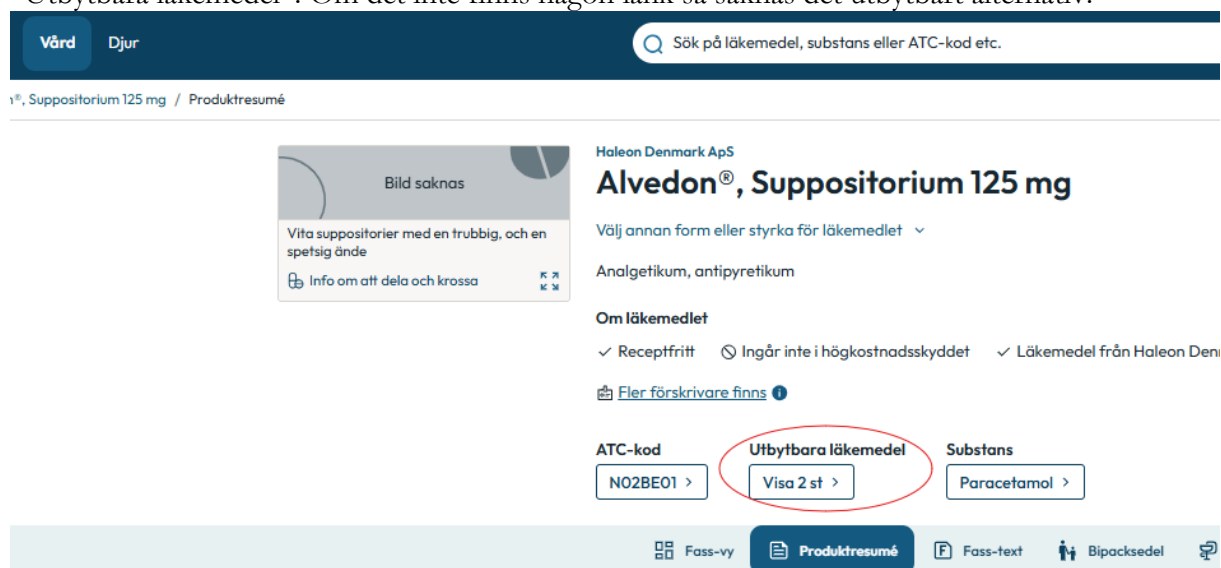
Trots att läkemedelsverket bedömt ett läkemedel medicinskt utbytbart är det viktigt att för varje enskild patient överväga individuella faktorer som kan påverka lämpligheten för utbyte, till exempel:

1. Har patienten några allergier? Till exempel färgämnen eller andra tillsatser.
2. Behöver patienten kunna dela, krossa eller slamma tabletten/kapseln?
3. Har patienten sväljsvårigheter? Till exempel kan storlek på tabletten/kapseln skilja sig mellan olika tillverkar.
4. Har patienten någon kognitiv störning eller fysiska svårigheter som påverkar användningen av läkemedlet? Till exempel reumatikerförpackning.

5.1 FASS Vård

Länk: [FASS VÅRD](#)

Vilka läkemedel som tillhör en utbytbarhetsgrupp är enklast att hitta på FASS via länken ”Utbytbara läkemedel”. Om det inte finns någon länk så saknas det utbytbart alternativ.

The screenshot shows the FASS Vård interface for the product Alvedon[®], Suppositorium 125 mg. The page includes a search bar at the top with the text "Sök på läkemedel, substans eller ATC-kod etc.". Below the search bar, there is a navigation menu with "Vård" and "Djur". The main content area displays the product name and manufacturer (Haleon Denmark ApS). A red circle highlights the "Utbytbara läkemedel" button, which is currently set to "Visa 2 st >". Other buttons include "ATC-kod" (set to "N02BE01 >") and "Substans" (set to "Paracetamol >"). The page also features a "Produktresumé" button and a "Fler förskrivare finns" link.

5.2 Läkemedelsverket – sök läkemedelsfakta

Länk: [Sök läkemedelsfakta](#) | [Läkemedelsverket](#)

Informationen som finns i FASS finns även tillgänglig på Läkemedelsverkets hemsida.

[Start](#) / [Sök läkemedelsfakta](#) / Alvedon

|

Alvedon 125 mg suppositorium

Paracetamol

Här visas generell information om läkemedlet. Information som exempelvis beskriver hur läkemedlet verkar, hur det ska användas eller när det inte är lämpligt att använda läkemedlet finns i bipacksedel samt i andra produkt dokument, se under dokument.

Receptstatus ⓘ

Receptfritt

ATC-kod ⓘ

N02BE01, Paracetamol

[Sök på läkemedel som har samma ATC-kod](#)

Narkotika ⓘ

Nej, ej narkotika

Biologiskt läkemedel ⓘ

Nej

Antimikrobiellt läkemedel ⓘ

Nej

Utbytbarhet ⓘ

Ja

[Sök på läkemedel som ingår i samma utbytbarhetsgrupp](#)

Författare

Linn Svensson, klinisk farmaceut
Anna Lengstedt, klinisk farmaceut
Läkemedelsenheten